MILJØDIREKTORATET TRONDHEIM
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Deres ref:
Vår ref: 2017/256811
Dato: 5. desember 2017
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

Tilsynsrapport

Vi viser til inspeksjonen i baseområdet på Hemsedalsfjellet 25. november 2017 - 1. desember 2017.

Inspeksjonen ble utført av spesialinspektør Andre Høva og førsteinspektør Jørgen Dalaker. Fellingsleder Nordfjella Knut Nylend var til stede under inspeksjonen.

Oppsummering
Det er ført tilsyn med dyrevelferd, gjennomføring av smitteforebyggende tiltak og håndtering av animalsk avfall i forbindelse med statlig felling av reinsdyr fra sone 1 i Nordfjella.
Den statlige fellingen av reinsdyr utføres som en del av saneringsplanen for å fjerne den smittsomme sjukdommen CWD fra Nordfjella. 2 fellingslag har vært i aktivitet i denne tilsynsperioden .

Smitteforebyggende tiltak:
Det er gjennomført smitteforebyggende tiltak på fellingsmannskapenes forlegning på Breistølen. Disse tiltakene består i at det er etablert en smittesluse som alle mannskapene passerer gjennom på vei inn og ut fra feltvirksomhet. Alt yttertøy og støvler som brukes i felt oppbevares i urein del av smitteslusa. Operativ leder og fellingsleder har et ansvar for å instruere fellingsmannskapene i bruken av slusa. Det er også etablert et skille mellom reint og ureint område i uteområdet på Breistølen. Gjennomføringen av smitteforebyggende tiltak på Breistølen er vurdert som tilfredsstillende denne tilsynsperioden.

Det er etablert et opplegg for smitteforebyggende tiltak på baseområdet der de felte dyra tas inn for prøvetaking og lagring. Baseområdet er avsperret med sperregjerde eller sperresnor som er tydelig merket med "Adgang forbudt - smittsom dyresjukdom-Mattilsynet" . Det opereres med ulike soner innenfor avsperringen. Områder som må trafikkeres av lastebiler/ trailere ved henting av containere og annen vareleveranse holdes minst mulig kontaminert. Droppområdet der dyra droppes fra helikopter eller avlastes fra scooterhenger, og området der dyra prøvetas inne i rubbhallen vurderes som svært kontaminert. Det er stor risiko for smittespredning dersom personer tar seg inn på det avsperra området uten å følge fastsatte smitteforebyggende tiltak.

Det er nå påvist CWD-smitte i 3 av de dyra som er felt av fellingslagene. Dette viser at de smitteforebyggende tiltakene som gjennomføres både i baseområdet og på Breistølen,

Mattilsynet
Region Øst

Saksbehandler: Andre Høva
Tlf: 22 40 00 00 / 22777828
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

www.mattilsynet.no
Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

er svært viktige. Fellingslagenes motivasjon for og evne til å gjennomføre fastlagte smitteforebyggende tiltak vurderes som god.

Håndtering av animalsk avfall :
Alt avfall fra døde rein håndteres som animalsk biprodukt kategori 1. Dette innebærer at avfallet behandles på en måte som inaktiverer CWD-prioner.

Etter inntransport til baseområdet fraktes kadavrene inn i den isolerte plasthallen på området for prøvetaking og mellomlagring. Kadavrene må være sporbare inntil prøvesvar på CWD-prøvene foreligger. I denne tilsynsperioden har det vært flere dager med svært gode værforhold og høye fellingstall. Dette har medført at lagringskapasiteten for skrotter i påvente av prøvesvar har blitt for dårlig. Det har vært nødvendig å mellomlagre prøvetatte skrotter i presenning utendørs. Det er satt i verk tiltak for å bedre lagringskapasiteten for prøvetatte kadaver. Det er ventet at stålcontainere med hengebaner er på plass i løpet av uke 50. Etter mottatt prøvesvar lagres kadavrene i lukkede stålcontainere.

Dyrevelferd:
Tilsynet med dyrevelferden under statlig felling er utført ved følgende metoder:
-Gjennomgang av de elektroniske loggene som føres daglig av SNOs fellingspersonale.
-Vurdering av skuddskader på avlivede dyr som er transportert inn til basestasjonen. Alle døde og avlivede dyr transporteres til basestasjonen for prøvetaking og videre håndtering som smittefarlig materiale.
-Vurdering av ernæringsstatus hos et utvalg dyr ved hjelp av visuell undersøkelse av beinmarg fra metacarpus og/eller metatarsus (rørknokler)

Resultater av tilsynet i perioden 25.11.-01.12..2017:

***Gjennomgang av loggene*:**
Feltaktivitetsloggen viser at det er felt 189 dyr i perioden 25.11.-01.12. Dette omfatter 18 kalver, 100 simler og 71 bukker. Ingen dyr er skadeskutt . 1 bukk er funnet død av andre årsaker enn felling. Vær- og føreforholdene har vært krevende 2 dager i denne 7-dagers perioden. Det har vært gode værforhold 3 dager og brukbare værforhold 2 dager. Helikopter er hovedsakelig brukt til uttransport av felte dyr. Snøscooter brukes ikke i selve fellingssituasjonen, men til transport av personell i fjellet og i begrenset grad til transport av felte dyr fra fjellet. Stabsloggen viser at fellingslagene er i kontakt med reinsdyrflokker av varierende størrelse alle dager de er i fjellet. Det er både reine bukkeflokker og blandingsflokker. Avstanden dyra flykter etter påskyting eller støkk varierer mye. Mindre flokker rapporteres å være mer på vakt og å ha lengre fluktavstand enn de store flokkene. Store flokker roer seg raskt ned etter fellingssituasjoner. Fluktavstand er en parameter som viser hvordan dyra reagerer på fellingsaktiviteten. Observerte endringer i fluktavstand over tid vil indikere om det skjer en tilvenning (habituering) over tid eller, i motsatt tilfelle, om fluktavstanden øker som et tegn på økt fryktreaksjon. Dette er faktorer som kan ha betydning for utviklingen i ernæringsstatus hos dyra over tid. Foreløpig er det for få observasjoner å bygge på til at det kan gjøres vurderinger i forhold til dette.

Vurdering av skuddskader:
104 dyr er observert inne i rubbhallen på baseområdet. De observerte skuddskadene er vurdert å være i overensstemmelse med registreringene i feltaktivitetsloggen.

***Vurdering av ernæringsstatus*:**
Ernæringsstatus hos dyra observeres ved å se på fettmengde i beinmargen i rørknokler på et antall rein hver uke. Beinmargen brukes som en indikator på fettreservene dyra har i kroppen. Når beinmargen er tilnærmet fri for fett er dyret kritisk avmagret. Målsetningen med disse observasjonene er å registrere om det skjer en kritisk endring i fettmengden i beinmargen. Fettmengden bedømmes i denne sammenhengen på en skala fra 1 til 3 der 1 er tilnærmet fettfri marg mens 3 er marg med høyt fettinnhold. Simler og kalver prioriteres ved beinmargsundersøkelsene. Undersøkelse av ernæringsstatus hos felte reinsdyr ble i denne tilsynsperioden utført 28.11 og 29.11. 14 simler , 8 bukker og 6 kalver er undersøkt. Alle de 14 simlene og alle de 8 bukkene hadde fettrik beinmarg kategori 3. 5 av de undersøkte kalvene hadde fettrik beinmarg kategori 3, mens den siste kalven hadde beinmarg kategori 2 Det vurderes på grunnlag av disse observasjonene at ernæringsstatus hos de undersøkte dyra var god og som forventet på denne tiden av året.

De felte dyra har hatt mye fôr i mage/tarm-systemet.

Vurdering av effektiviteten av uttaket i forhold til dyrevelferden
Det er felt 189 rein i denne 7-dagers perioden. I denne perioden har værforholdene vært gunstige og det har vært fellingsmannskaper i fjellet 6 av 7 dager. Mannskapene er nå ferdige med innkjøringsperioden, er kjent med etablerte rutiner og begynner å bli noe kjent i fjellområdet som inngår i sone 1 i Nordfjella. Fellingen er dermed gått over i en ny og mer operativ fase. Fellingstallene er oppe på forventet nivå på dager med gode værforhold. Fellinger har i denne perioden skjedd i flokker fra 8 dyr-600 dyr. Det vurderes som dyrevelferdsmessig gunstig at dyra er spredd på mange flokker. Dette medfører mindre fellingsaktivitet rundt hver flokk . Skuddsituasjonene blir samtidig sikrere og mer oversiktlige. Resultatene av observasjene av ernæringsstatus hos dyra vurderes som normale for årstiden. Vi vurderer etter denne tilsynsperioden at den dyrevelferdsmessige belastningen på dyra er akseptabel.

- Statlig uttak av villrein i Nordfjella sone 1

Konklusjon:
Mattilsynet har ved dette tilsynet vurdert dyrevelferden ved statlig uttak som akseptabel. Denne vurderingen er gjort med bakgrunn i at den pågående fellingen av reinsdyra gjennomføres for å utrydde den smittsomme prion-sjukdommen CWD fra villreinområdet i Nordfjella. Det er vedtatt at villreinen i Nordfjella sone 1 skal fjernes innen 01.05.2018. For å nå dette målet vil det være nødvendig å utsette dyra for menneskelig aktivitet gjennom vinteren 2017/2018. Det vil bli ført tilsyn med dyrevelferden ved statlig uttak hver uke så lenge fellingen pågår, og resultatene av tilsynene vil bli vurdert fortløpende.
Mattilsynet har ved dette tilsynet ikke avdekket forhold som vil føre til påpeking av plikt eller varsel om vedtak.

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Astri Ham
avdelingssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.

Kopi til:
Petter Braaten

Vedlegg:
Regelverk og rettigheter

Regelverk og rettigheter

Mattilsynet kan føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak
Mattilsynet har hjemmel i loven til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak. Hjemmelen i denne saken er matloven § 23 / dyrevelferdsloven § 30

Du har rett til å få veiledning om regelverket
Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan regelverket skal forstås. Mattilsynet kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Vi har vurdert saken etter dette regelverket

- FOR 2002-06-27 nr 732: Forskrift 27. jun. 2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer (forskrift om bekjempelse av dyresjukdommer)
- FOR 2016-09-14 nr 1064: Forskrift 14. sep. 2016 nr. 1064 om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum (animaliebiproduktforskriften)
- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)